

Heegermeer, 2023. Ook platbodems hebben te maken met een meervoudige identiteit. (foto: Dirk Huizinga)

Overlevingskansen door aanpassing

Dirk Huizinga is maritiem publicist en schrijft al jaren actuele columns op de website van de SSRP. Hij vaart veel in zijn eigen Staverse jol en beziet vanuit de kuip de watersport. Wat hem opvalt is dat we als watersporter zoveel verschillende rollen kunnen aannemen.

In de negentiende eeuw was de wereld voor veel mensen nog redelijk overzichtelijk, maar voor ons is dat allang niet meer het geval. Sterker nog, ook onze eigen identiteit is op drift geraakt. Na eeuwen geleefd te hebben in een standenmaatschappij, ontstond in de negentiende eeuw een klassenmaatschappij die eveneens voor maatschappelijke orde zorgde. Maar nu ligt alles open. Nu is alles complex en omstreken. Door de vele functies die een en dezelfde persoon maatschappelijk kan bekleden, is ook zijn eigen identiteit schimmig geworden. Eigenlijk zijn we nu meervoudige persoonlijkheden, al naar gelang het aantal rollen dat we spelen in de wereld. Laten ik me beperken tot de watersport. Wie met zijn scheepje wel eens zeilt langs een snelweg, verbaast zich gemakkelijk over de haast van de medemens op het land. Wat een drukte, terwijl het zo eenvoudig kan, voortgedreven door de wind. Twee werelden, die we echter beide als deelnemer kennen. Twee culturen, die zich moeilijk laten verenigen. Het ene moment zijn we automobilist en nemen we deel aan de snelle planmatige wereld op de weg, even later varen we met een rustig gangetje onder zeil en zijn heel geconcentreerd actief in een spel met natuurlijke elementen, waarbij alles gaat zoals het gaat.

Verschillende rollen

De sportvisser in zijn schouwttje beleefd dezelfde wereld natuurlijk weer anders en de enthousiaste speedbootbestuurder heeft op zijn manier pret. Al die watersporters zijn even later andere mensen. Ze gedragen zich als fietser, als student,

als zakenman of -vrouw, als lid van een vereniging of juist niet, als gezinslid of als single en noem maar op. Al die verschillende rollen zorgen voor verschillende gedragingen bij dezelfde persoon, die voor een vaak tegenstrijdig en complex beeld zorgen van een voor eenieder herkenbare persoon.

Die verschillende rollen die we ons aanmeten, zijn verbonden met heel verschillende waarden en normen. Het gaat om het leven in verschillende culturen door dezelfde persoon op verschillende momenten van zijn bestaan. We zien elkaar op het water en krijgen heel oppervlakkig een beeld dat natuurlijk niet klopt, maar ook niet onwaar is. Wie als watersporter een keer als passagier op een cruiseschip verblijft en een jacht voorbij ziet komen, moet stevast bedenken dat de jachtschipper hem of haar dan niet herkent als collega-watersporter, maar als een van de vele passagiers van het cruiseschip.

Watersporters die een boot huren, worden in veel gevallen contractueel verplicht om de fenders buitenboord te laten hangen. Daarmee zijn ze meteen ook ongewild herkenbaar als een bijzondere categorie watersporters die anders beken wordt dan mensen met een eigen jacht.

Platbodemzeilers

Platbodemzeilers lijken door de keuze van hun schip een gemeenschappelijkheid te bezitten, die er in werkelijkheid helemaal niet is. Ook zij zijn heel verschillende mensen met heel verschillende culturele achtergronden. Zij hebben niet één identiteit, nee, ook platbodemzeilers zijn

verschillend. Over de platbodems zelf gesproken: die schepen hebben een eigen, historisch gegroeide, identiteit. Klassieke scherpe jachten hebben die op iets andere wijze ook, en de vele moderne scherpe jachten krijgen die misschien ooit nog eens in de toekomst.

Onze platbodemjachten hebben echter te lijden onder dezelfde meervoudige identiteit als hun eigenaren. Deze schepen veranderen in de loop der jaren van functie. Veel platbodems stammen uit de wereld van werkschepen, terwijl ze nu aangepast zijn aan de recreatievaart. Zou zo'n schip over zichzelf kunnen nadenken, dan raakte het in een identiteitscrisis vanwege deze cultuurschok. De botter hoorde bij de Zuiderzee en die is niet meer. Zo hoorde de punter bij de Kop van Overijssel, de hoogaars bij Zeeland, de zalmschouw op de grote rivieren en de zomp op de beken van Twente en de Achterhoek. De identiteit van onze platbodems was (en is) streekgebonden, maar ja, de tijden veranderen.

Tijden veranderen

Het moderne leven heeft de burgers beroofd van een stabiele identiteit. Zij zijn meervoudige persoonlijkheden geworden die zich als kameleons aanpassen aan de eisen die de verschillende maatschappelijke rollen van hun vragen. Voor de platbodems die we nu nog gebruiken is dat eigenlijk niet anders. Het zijn multiculturele vaartuigen geworden die in onze tijd moeten voldoen aan allerlei eisen en verwachtingen, die eerder nooit van deze schepen werden gevraagd. Dat de schepen er nog zijn, is echter te danken aan hun aanpassingsvermogen. Alleen door aan te passen hebben ze overlevingskansen.

Jan Eissens, Stamboekbeheer SSRP
www.ssrp.nl, boekenplank.ssrp.nl
stamboek@ssrp.nl

SSRP

De Stichting Stamboek Ronde en Platbodemjachten (SSRP) is opgericht in 1955. De SSRP maakt samen met andere behoudsorganisaties deel uit van de Federatie Varend Erfgoed Nederland (FVEN), gesprekspartner van de overheid.
 Administratie: Rita Eissens - van Goor.
 Stamboekbeheer: Jan Eissens.
 Tel. 050-4094094
 E-mail: administratie@ssrp.nl